

Bokslutsrapport 2021

Verksamhetens resultat 289 mkr

Budget 188 mkr

Resultat enligt balanskravet 468 mkr

Budget 180 mkr

Årets resultat efter finansiella poster 1 291 mkr

Budget 180 mkr

Bokslutsrapporten är en första presentation av Region Västmanlands årsbokslut utifrån ett övergripande finansiellt perspektiv. I årsredovisningen, som fastställs av regionfullmäktige i april 2022, finns redovisning av hur regionen uppfyllt de mål och uppdrag som beslutades i regionplan 2021-2023 samt verksamhetsredovisning och fördjupad ekonomisk analys.

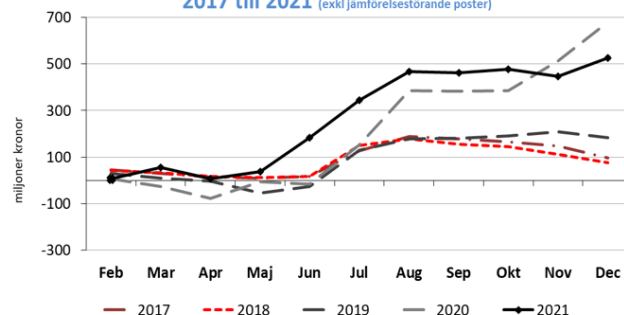
2021 blev ytterligare ett år präglad av pandemin. Fortsatt provtagning, smittspårning och ett brett vaccinationsuppdrag har hanterats parallellt med ordinarie uppdrag samt uppskjuten vård. Begränsat resande med kollektivtrafiken har inneburit fortsatt jämförelsevis låga biljettintäkter. Samtidigt har tillfälliga statliga tillskott, ökade skatteintäkter och ett gynnsamt börsår lett till ett mycket starkt ekonomiskt resultat även 2021.

Sammanfattande bedömning

Med ett balanskravsresultat på 468 miljoner kronor och en kraftigt förbättrad soliditet uppfyller regionen de finansiella målen i regionplanen för 2021. Resultatet enligt balanskravet uppgår till 5 procent av skatter och generella statsbidrag, vilket innebär att regionen, under året, med god marginal överträffar det långsiktiga finansiella målet för god ekonomisk hushållning på 2 procent.

Utvecklingen av verksamhetens resultat under de senaste fem åren framgår av diagrammet nedan. Kurvan för 2021, liksom för 2020, avviker kraftigt från tidigare års trend. I kurvan för 2021 har de jämförelsestörande ökade pensionskostnaderna, om 238 miljoner kronor för förändrade livslängdsantaganden, exkluderats.

Månadsvis utveckling verksamhetens resultat
2017 till 2021 (exkl jämförelsestörande poster)

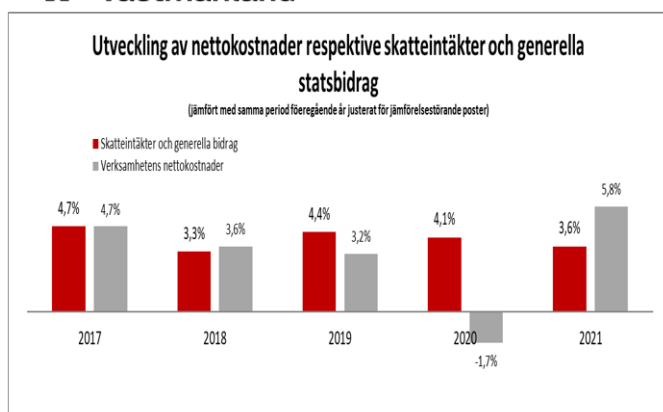

Att regionen, trots ett fortsatt underskott i Hälso- och sjukvårdsförvaltningen (-364 miljoner kronor), har ett positivt resultat på verksamhetsnivå på 289 miljoner kronor, beror på högre skatteintäkter än budgeterat, covidrelaterade ersättningar samt på ett samlat överskott i övriga förvaltningar. Se tabell, sidan 2 "Analys av budgetavvikelser".

Marknadsvärderingen av finansiella placeringar innebär att såväl orealiserade vinster som förluster i pensionsmedelsportföljen påverkar resultatet efter finansiella poster. En mycket stark börsutveckling under året har lett till höga orealiserade vinster och ett positivt finansnetto. Årets resultat efter finansiella poster uppgår till 1 291 miljoner kronor, där nettot av orealiserade vinster och förluster utgör 916 miljoner kronor.

Den ekonomiska ställningen förbättras rejält i och med det positiva resultatet, bland annat genom ökad soliditet, samt förbättrad relation mellan placerade pensionsmedel och den totala pensionsskulden. Därutöver är låneskulden noll, sedan samtliga lån amorterats i sin helhet.

Nettokostnadsutvecklingen för helåret är 5,8 procent (exklusive jämförelsestörande poster) att jämföra med nettokostnadsutvecklingen i december 2020 som var minus 1,7 procent (se diagrammet nedan). Den negativa nettokostnadsutvecklingstakten 2020 var huvudsakligen en effekt av tillkommande pandemirelaterade riktade statsbidrag samt lägre pensionskostnader till följd av förändrad pensionsberäkningsmodell.

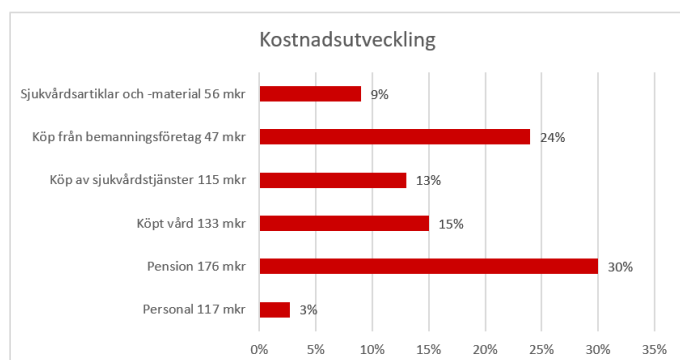

Resultatanalys verksamhetens resultat

Verksamhetens resultat, 289 miljoner kronor, är knappt 140 miljoner kronor bättre än den senaste prognosen från oktober på 150 miljoner kronor. Förbättrat resultat för förvaltningarna med drygt 70 miljoner kronor, är en av orsakerna. Riktade statsbidrag för bland annat provtagning som inte fullt motsvaras av kostnader bidrar också.

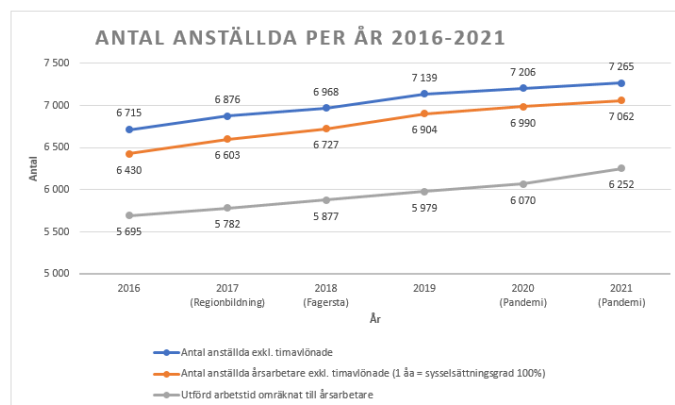
Kostnads- och intäktsutveckling

Jämfört med föregående år har verksamhetens intäkter ökat med 276 miljoner kronor (12,3 %), vilka i huvudsak utgörs av covid-relaterade riktade statsbidrag. Samtidigt ökar även patientavgifter, biljettintäkter från kollektivtrafiken och försäljning av hälso- och sjukvård under 2021. Vidare gav försäljningen av Sala lasarett upphov till en realisationsvinst. Under 2021 erhöles även covidvaccinering som avsåg december 2020 med cirka 50 miljoner kronor i en kompletterande merkostnadsansökan. Verksamhetens kostnader inklusive avskrivningar, exklusive jämförelsestörande poster, ökar med 755 miljoner kronor (7,2 %), vilket är historiskt högt. Poster som har ökat 2021 är kostnader för personal, pensioner, köpt vård, sjukvårdstjänster, sjukvårdsartiklar och –material samt köp från bemanningsföretag. Regionens merkostnader kopplade till covid-19 för helåret 2021 uppskattas till 400 miljoner kronor, medan ersättningen från staten uppgår till drygt 700 miljoner kronor. Tabellen nedan jämför kostnadsutvecklingen mellan 2020 och 2021 i miljoner kronor samt procent.

Arbetad tid

Regionens totala arbetade tid har ökat med 2,7 procent jämfört med samma period föregående år, vilket i timmar motsvarar 163 årsarbetare. Antalet anställda medarbetare har ökat med 59 personer eller 71 årsarbetare jämfört med december 2020. Sysselsättningsgraden har ökat mer än antalet anställda i december månad jämfört med samma period 2020, vilket innebär att befintlig personal arbetar mer. Nyttjandet av timavlönade har ökat och frånvaron har minskat jämfört med samma period föregående år. Den minskade sjukfrånvaron i timmar motsvarar ca 40 årsarbetare fler i produktion. Inhyrd personal har ökat med 20% under 2021 till en kostnad på nästa 50 miljoner kronor. En stor andel utgörs av inhyrda operationslag med uppgift att hantera den uppskjutna vården.

Analys av budgetavvikelser verksamhetens resultat

Den positiva avvikelser (101 miljoner kronor) mot budgeterat resultat (188 miljoner kronor) förklaras av:

Avvikelse från verksamhetens budget i 2021 års resultat Belopp i mkr

Årets budgeterade resultat	188	
Positiva avvikelser	355	
Negativa avvikelser	-254	
Verksamhetens resultat 2021	289	
	Positiva avvikelser	Negativa avvikelser
Förvaltningarnas resultat		-254
Skatteintäkter	263	
Generella statsbidrag och utjämning	17	
Övriga gemensamma kostnader och intäkter	75	
Totala avvikelser	355	-254

Förvaltningarnas resultat är -254 miljoner kronor (-143 miljoner kronor 2020). Hälso- och sjukvårdsförvaltningen redovisar ett underskott på 364 miljoner kronor att jämföra med -249 miljoner kronor föregående år. Regionkontoret har ett överskott på 31 miljoner kronor och Närvården (regiondriven primärvård) ett överskott på knappt 37 miljoner kronor.

Fastighets- och serviceförvaltningens resultat uppgår till knappt 29 miljoner kronor. Övriga förvaltningar inom regionen redovisar ett samlat överskott på 12 miljoner kronor, se tabell nedan.

Förvaltning	Bokslut 2021	Bokslut 2020
Hälsö- och sjukvårdsförvaltningen	-364,2	-248,5
Närvården (regiondriven primärvård)	36,6	28,0
Kollektivtrafiknämnden	1,6	15,3
Fastighet och service	28,5	15,0
varav Fastighet	13,3	3,6
Kostnämnden	6,4	5,0
Regionkontoret	31,4	40,2
Förvaltningen för digitalisering	9,4	4,5
Regionala utvecklingsförvaltningen	0,0	0,1
varav Kultur- och folkbildningsnämnd	0,6	-0,1
Program nytt akutsjukhus	0,0	0,0
Politisk verksamhet och Patientnämndens kans	2,6	2,7
Summa förvaltningar	-254,1	-142,7
Finansiering*	543,5	822,1
Verksamhetens resultat	289,4	679,4

*Posten "finansiering" utgörs av regionens gemensamma kostnader och intäkter, som 2021 består av: budgeterat resultat (+188 mkr), avvikelse skatteintäkter (+263 mkr), avvikelse generella statsbidrag och utjämning (+17 mkr), övriga gemensamma kostnader och intäkter +75 mkr (netto överskott riktade statsbidrag och ökade pensionskostnader).

Skatteintäkter och generella statsbidrag är 280 miljoner kronor bättre än budget. Återhämtningen från pandeminergången blev större än Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) bedömning då budgeten beslutades.

Avvikelsen för övriga gemensamma kostnader och intäkter uppgår till 75 miljoner kronor. Överskottet är ett netto av högre riktade covidrelaterade statsbidrag än budgeterat och ökade pensionskostnader.

Resultatanalys – årets resultat efter finansiella poster

Årets resultat efter finansiella poster, 1 291 miljoner kronor, blev 460 miljoner kronor bättre än den senaste prognosen från oktober på 830 miljoner kronor. Utöver förbättringen i verksamhetens resultat, har finansnettot ökat med 322 miljoner kronor, vilket beror på ökade realiserade vinster i pensionsportföljen till följd av fortsatt uppgång på börser under december. Realiserade vinster och förluster budgeteras inte.

BOKSLUT 2021

Resultaträkning	Bokslut 2021	Bokslut 2020	Budget 2021	Prognos Oktober
<i>Belopp i mkr</i>				
Verksamhetens intäkter	2 515	2 239	1 729	2 474
Verksamhetens kostnader	-11 194	-10 202	-10 217	-11 257
Avskrivningar	-328	-327	-340	-340
Verksamhetens nettokostnader	-9 007	-8 290	-8 828	-9 123
Skatteintäkter	6 886	6 504	6 623	6 866
Generella statsbidrag och utjämning	2 410	2 466	2 393	2 407
Verksamhetens resultat	289	680	188	150
Finansiella intäkter	1 090	531	68	768
varav realiserade vinster (verkligt värde)	937	437		643
Finansiella kostnader	-88	-213	-76	-88
varav realiserade förluster (verkligt värde)	-21	-80		-18
Resultat	1 291	998	180	830
Resultat enligt balanskravet	468	789	180	269

Soliditet

Till följd av det positiva resultatet förbättrades den långsiktiga betalningsförmågan (soliditeten) under året, från 45

procent till 49 procent. Även soliditeten inklusive samtliga pensionsförpliktelser förbättrades, från 11 procent till 21 procent.

Likviditet

Regionen hade inga lån vid årets slut sedan 200 miljoner kronor amorterats i början av 2021. Detta innebär att 2021 är första året på länge som regionen har positiv genomsnittlig likviditet alla fyra kvartal. Till följd av årets starka resultat och den goda likviditeten förbättras utgångsläget inför den planerade tunga investeringsfas som nu inleds med byggnation av Nytt Akutsjukhus Västerås etapp 1.

Investeringar

Investeringarna uppgick till 716 miljoner kronor för helåret. Av dessa avsåg 499 miljoner kronor byggnadsinvesteringar. Regionen erhöll under året 6 miljoner kronor i investeringsbidrag relaterat till covid-19. Det totala investeringsutfallet 2021 var lägre än budgeterat belopp på totalt 1 050 miljoner kronor, för främst byggnadsinvesteringar. Förseningar och omfördelningar i projekt och lägre utfall på planerade investeringar, samt outnyttjade oförutsedda medel kan i huvudsak relateras till covid-19 och dess påverkan.

Pensionsskuld och pensionsmedelsförvaltning

Den samlade pensionsskulden uppgick vid årsskiftet till drygt 7,6 miljarder kronor. Under året fattades beslut om ändringar i RIPS-regelverket med avseende på längre medellivslängd i sektorn, vilket resulterade i en ökad pensions-skuld om 0,4 miljarder kronor beräknat från föregående årsskifte. De förvaltade pensionsmedlens marknadsvärde ökade med cirka 1 500 miljoner kronor till 7,5 miljarder kronor under året. Av detta avsåg årets avsättning 350 miljoner kronor. Årets börsutveckling har på alla sätt präglats av en stark återhämtning på de finansiella marknaderna efter beskedet om en global pandemi. Den gradvisa återöppningen av samhällsfunktioner runt om i världens, efter utrullningen av covid-19 vaccinet, gav utrymme för lättade restriktioner. Det innebar ökad aktivitet som drev upp den ekonomiska tillväxten, men medförde även att inflationen tilltog. Stockholmsbörsen ökade med 39 procent under året, vilket är den största ökningen sedan 2009. Under alla månader utom september gav stockholmsbörsen en positiv avkastning, vilket innebar att pensionsportföljens absoluta avkastning blev positiv. Vid årsskiftet bestod pensionsportföljen av 55 procent aktier. Resterande tillgångsslag var räntetillgångar, alternativa investeringar och kassa. Värdeökningen på tillgångarna blev 18,7 procent, vilket motsvarar 1 148 miljoner kronor som bidrar till regionens förstärkta resultat efter finansiella poster.

Framtid

Region Västmanland ska ha en god ekonomisk hushållning och en stark och uthållig ekonomi. Det är en förutsättning för att trygga verksamheten och därmed ge regioninvånarna en god service. Region Västmanlands samlade intäkter sätter

gränser för hur stora kostnaderna kan tillåtas vara. Utgångspunkten är att varje generation ska bära kostnaderna för den service den själv beslutar om.

När regionerna gick in i budgetarbetet inför 2020 såg det ekonomiskt sett kärvt ut i många verksamheter och effektiviseringssatsningar var på gång. Effektiviseringsarbetet lades på is när pandemin startade och allt handlade om att hantera denna. Enligt Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) är de ekonomiska förutsättningarna i regionerna relativt gynnsamma för tillfället. Skatteunderlaget ökar starkt till följd av snabb återhämtning efter konjunkturnedgången 2020 och regionerna har fått stora resurstillskott i form av riktade, mestadels tillfälliga, statsbidrag till följd av pandemin. Det är dock viktigt att notera att de goda ekonomiska resultaten under 2020 och 2021 är av tillfällig karaktär, även om de har gett regionerna en bättre grund för framtiden. Arbetet med pandemins indirekta effekter kommer att fortsätta under flera år framöver och det demografiska trycket är fortsatt högt, även om det har dämpats något. Enligt SKR kommer regionerna därför att behöva ha fortsatt fokus på omställning och effektiviseringar. Omställning mot God och nära vård anses utgöra en möjlighet till ökad effektivitet och kvalitet i vården genom främjande, förebyggande och proaktiva insatser som bidrar till minskat behov av vård i senare skeden. Som stöd i omställningen krävs fortsatt digitalisering.

Kollektivtrafikens biljettintäktsstapp de senast två åren har varit kännbart och det råder stor osäkerhet kring hur resandet kommer att utvecklas framöver. Den framtida dimensioneringen av kollektivtrafiken är därmed oklar.

Kvarstående underskott i hälso- och sjukvården, full effekt av förändrade parametrar i kostnadsutjämnningen, kommande stora investeringar och det demografiska trycket gör att Region Västmanlands samtliga verksamheter, trots höga ekonomiska resultat 2020 och 2021, behöver fortsätta arbetet med att utveckla nya arbetssätt och tjänster. Detta i syfte att säkra en god ekonomisk hushållning långsiktigt, vilket är en förutsättning för att klara bland annat investeringen i Nytt Akutsjukhus Västerås.